

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

Μ

Μ

Μ

Μ

Μ

Μ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΤΑ ΛΟΑΤΚΙ+
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ON
ETERON

Επιμέλεια: Μαρία Λούκα, Αντώνης Γαλανόπουλος

Γραφιστική επιμέλεια / σχεδιασμός: Χαρά Μπαλάκα

Eteron - Ινστιτούτο για την Έρευνα και την Κοινωνική Αλλαγή
Λεωκορίου 38 - 40, Αθήνα, 105 53

Αθήνα Ιούνιος 2026

Copyright

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές (CC BY-NC-ND 4.0). Για να δείτε ένα αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον [ιστότοπο](#).

σελ.

Περιεχόμενα

04

Εισαγωγή

06

Έρωτας, Πάρτι και Πολιτική:
Ιστορίες Υπερηφάνειας
στη Σύγχρονη Ελλάδα

10

Στο Ναρκοπέδιο, πάλι:
Για την ομοφοβία
και τον εθνορατσισμό

14

Να δώσουμε γλώσσα,
εικόνα και νόημα στο
αντιφασιστικό μας πάθος

18

Trans Lives Matter

22

«Διορία μισή μέρα»:
Αστεγία ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων
και μία κοινοτική προσέγγιση

26

make it make sense

Επίσημη

**Μαρία Λούκα,
Ντοκιμαντερίστρια,
δημοσιογράφος,
project coordinator
στο Eteron**

Μας αφορά.

Το πώς ζούμε σε αυτόν τον κόσμο και αν έχουμε το δικαίωμα να ζούμε χωρίς φόβο, βία και διακρίσεις, πώς κατοικούμε στο σώμα μας και αν έχουμε τη δυνατότητα να το κατοικούμε με τρόπο που δεν μας καταπιέζει, πώς αναπνέουμε και αν έχουμε επαρκή χώρο για να αναπνέουμε, πώς μετέχουμε στην πολιτιότητα και αν όλοι/ες/α έχουμε θεσμικές εγγυήσεις που να εξασφαλίζουν πραγματική ισότητα και δικαιοσύνη, αν όλοι/ες/α έχουμε πρόσβαση στην υγεία, την εκπαίδευση, την εργασία, τη στέγαση, την ασφάλεια και όλα όσα είναι αναγκαία για την ύπαρξη, το αν τελικά αναγνωρίζεται το αξιοβίωτο όλων των ζώων, μας αφορά. Μια τέτοια παραδοχή μπορεί να λειτουργήσει ως κατάφαση, καθώς φέρει εντός της την επίγνωση της σύνδεσης και της αλληλεξάρτησης σε αντίστιξη με τη διαβρωτική ισχύ της διαίρεσης και της εξατομίκευσης. Δεν νοείται ουσιαστική δημοκρατία αν δεν περιλαμβάνει την έγνοια και τη μέριμνα για όλα τα υποκείμενα και δη αυτά που τη χρειάζονται περισσότερο, αφού έχουν ζήσει για αιώνες αποκλεισμένα και ευάλωτα. Μ' αυτή την έννοια η προστασία της ζωής, της ελευθερίας, της αξιοπρέπειας των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων μας αφορά.

Αναμφισβήτητητα έχει διανυθεί ένα σημαντικό μέρος της διαδρομής, μιας διαδρομής που σε πολλά της σημεία υπήρξε αβάσταχτα μοναχική και επικίνδυνη, δαιδαλώδης και κακοτράχαλη. Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα έχουν γίνει σημαντικά βήματα πρόδου στην κατεύθυνση της κατοχύρωσης των ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιωμάτων με κορυφαίες στιγμές τη θέσπιση του συμφώνου συμβίωσης για ομόφυλα ζευγάρια, τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου και το γάμο ομόφυλων ζευγαριών, ωστόσο, μένουν πολλά ακόμα να γίνουν για να μπορούμε να μιλάμε για μια πραγματική συνθήκη ισότητας.

Τα πράγματα, όμως, δεν κινούνται πάντα ευθύγραμμα. Βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη ιστορική καμπή σε διεθνές επίπεδο. Η ακροδεξιά προωθεί συστηματικά την περαιτέρω συντηρητικοποίηση της δημόσιας σφαίρας, αμφισβητώντας τα ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα κι επιδιώκοντας την οπισθοχώρηση στο καθεστώς της απαρέγκλιτης ετεροκανονικότητας και του άκαμπτου έμφυλου δυισμού. Ακόμα μεγαλύτερο ζήτημα είναι η συνολική κανονικοποίηση του αυταρχικού και συντηρητικού λόγου, με τη συμβολή και παραδοσιακών πολιτικών δυνάμεων. Παρατηρούμε μια αναζωπύρωση της ομοτρανσφοβικής κουλτούρας που αυξάνει το αίσθημα ανασφάλειας για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, καταλήγοντας να αμφισβητεί την ίδια την ύπαρξη των ανθρώπων που δεν ταυτίζονται με τις εμποδωμένες και θεωρούμενες αναλλοίωτες έμφυλες κατηγοριοποιήσεις. Τα τρανς άτομα βρίσκονται στο επίκεντρο αυτής της επίθεσης με την κλιμάκωση της τρανσφοβικής ρητορικής, την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου σύμφωνα με την οποία οι τρανς γυναίκες δεν πληρούν τον νομικό

ορισμό της «γυναίκας», την αναίρεση διάφορων βελτιωτικών πρακτικών στις ΗΠΑ επί διακυβέρνησης Ντόναλντ Τραμπ, την πρωτοβουλία της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής να εξαιρέσει τρανς και ιντερσεξ άτομα από τα γυναικεία αγωνίσματα στη βάση του γονιδιακού ελέγχου, την ανάδυση της TERF (Trans exclusionary radical feminist) πτέρυγας στον φεμινιστικό χώρο. Την ίδια στιγμή που υπονομεύονται κατακτήσεις, τα ΛΟΑΤΚΙ+ και εν γένει τα έμφυλα δικαιώματα εργαλειοποιούνται κυνικά στον ηγεμονικό λόγο για να υποστηριχθούν γενοκτονικοί και αποικιοκρατικοί σκοποί, όπως κάνει το κράτος του Ισραήλ για τα παλαιστινιακά εδάφη, αποκαλύπτοντας την εντελώς υποκριτική και καιροσκοπική εννοιολόγηση τους για την κατά βάση λευκή, πατριαρχική, δυτική εξουσία.

Ο αντίκτυπος των ανησυχητικών διεθνών εξελίξεων στο ελληνικό συγκείμενο είναι σαφής. Αποτυπώνεται στην αυταρχειοποίηση του πολιτικού συστήματος και τη ριζική υποβάθμιση της ποιότητας της δημοκρατίας, διαμορφώνοντας ένα αφόρητο κοινωνικό περιβάλλον και υποδαυλίζοντας τα πιο ταπεινά ένστικτα του κοινωνικού σώματος. Ρατσιστικές επιθέσεις στον δρόμο, ρητορική μίσους από στελέχη της ακροδεξιάς και της εκκλησίας που βρίσκει πάντα δημόσιο βήμα να αρθρωθεί άκριτα και χωρίς αντίλογο. Σε αυτήν τη συνθήκη θα πρέπει να προσθέσουμε πάγια προβλήματα όπως είναι η αδυναμία ή απροθυμία του κρατικού μηχανισμού να εφαρμόσει πρακτικές και διαδικασίες με βάση την αρχή της συμπερίληψης, η έλλειψη σημαντικών δομών όπως ξενώνες για ΛΟΑΤΚΙ+ έφηβα άτομα που απορρίπτονται από τις οικογένειες τους και ΛΟΑΤΚΙ+ ηλικιωμένα άτομα που δεν έχουν κανένα στήριγμα, η ανεπαρκής πρόσβαση σε δημόσιες και δωρεάν υπηρεσίες φυλομετάβασης, η τραγική συρρίκνωση του ασύλου και της θεσμικής πρόνοιας για τα ΛΟΑΤΚΙ+ υποκείμενα με προσφυγικό/μεταναστευτικό υπόβαθρο, η απουσία μιας σύγχρονης και ολοκληρωμένης στρατηγικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που θα διαπερνά όλες τις βασικές δομές του κράτους, όπως η εκπαίδευση, αλλά και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Όλα τα παραπάνω συνιστούν ψηφίδες σ' ένα παλίμψηστο διακρίσεων και αφροντισιάς. Το γεγονός ότι πρόσφατα, και μέσα σε ένα μικρό διάστημα, αποκαλύφθηκε ότι δύο τρανς γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας με προβλήματα υγείας, που ζούσαν παντελώς αβοήθητες, πέθαναν εξαιτίας των επιπτώσεων της συστημικής παραμέλησης που βίωναν, αποτυπώνει με τον πλέον αλγεινό τρόπο την δομική αυτή αδιαφορία. Κι αν κάτι απάλυνε τη μοναξιά αυτών των δύο γυναικών ήταν η ενεργοποίηση της ίδιας της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας που εξανθρώπισε τις τελευταίες στιγμές τους.

Γι' αυτές τις γυναίκες, για τον Ζακ που δολοφονήθηκε άγρια σε δημόσια θέα, για την Άννα που δολοφονήθηκε στο σπίτι της, για την Δήμητρα/Δημήτρη που χάθηκε τόσο άδικο – κυνηγημένη, περιφρονημένη και εγκαταλελειμμένη, για αρκετούς και αρκετές ακόμα που αποτέλεσαν σάρκινα θραύσματα μιας γενεαλογίας διώξεων και αγώνων, είναι απολύτως κρίσιμο να διατρανώσουμε ότι “μας αφορά”.

Να δηλώσουμε αταλάντευτα ότι οι ζωές των ΛΟΑΤΚΙ+ ανθρώπων έχουν αξία, ότι δεν πρέπει να επιστρέψουμε στην περίφραξη των έμφυλων κατηγοριών που σηματοδοτεί μαζί και την περίφραξη των σωμάτων και των επιθυμιών, ότι οι βιωμένες πραγματικότητες των ανθρώπων δεν χωράνε σε ταμπέλες, ότι είμαστε παρούσες και παρόντες στην ηθική και πολιτική δέσμευση μιας συμμαχίας για την υπεράσπιση της ζωής και της ελευθερίας.

Σ' αυτό το πλαίσιο, το Eteron – Ινστιτούτο για την Έρευνα και την Κοινωνική Αλλαγή, με σταθερή θέση υπέρ των έμφυλων και ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιωμάτων και ενάντια στον σκοταδισμό, με δηλωμένη πρόθεση να συνεχίσει και να εμβαθύνει την ερευνητική και πολιτιστική του δραστηριότητα για έναν τέτοιο σκοπό, αποφάσισε φέτος να συμμετέχει με οργανωμένο τρόπο στο Athens Pride που συγκεκριαλιώνει τη συνέχεια των διεκδικήσεων και να συνεισφέρει μια ειδική έκδοση με παλιά και νέα κείμενα, συμβάλλοντας στην ανάδειξη των ζητημάτων και τη γόνιμη ανατροφοδότηση της δημόσιας συζήτησης.

Έρωτας, Πάρτι και Πολιτική:

Ιστορίες Υπερηφάνειας στη Σύγχρονη Ελλάδα

Βασιλική Πολυκάρπου,
Κοινωνική ερευνήτρια
και υποψήφια διδακτόρισα
Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
στο Πάντειο

Στη μνήμη του/της Δημήτρη/Δήμητρας από τη Σκάλα Συκαμιάς.

Στις 26 Ιουνίου 1969 η αστυνομία εισέβαλε στο γκέι μπαρ Stonewall Inn, στο Greenwich Village στο Manhattan της Νέας Υόρκης. Οι θαμώνες του μπαρ απάντησαν στην αστυνομική βία κι έτσι πυροδοτήθηκε μία σειρά από γεγονότα που έχουν μείνει στην ιστορία ως η λεγόμενη «Εξέγερση του Stonewall». Η μέρα αυτή σηματοδοτεί έως σήμερα μια ιστορική τομή για τους ΛΟΑΤΚΙ+ αγώνες παγκοσμίως, παρότι αυτό το αφήγημα έχει αμφισβητηθεί, καθώς η 26η Ιουνίου του 1969 δεν αποτέλεσε ούτε την πρώτη απόπειρα συσπείρωσης γύρω από τις διεκδικήσεις του φύλου και της σεξουαλικότητας, ούτε επρόκειτο για την πρώτη φορά κατά την οποία ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα αντέδρασαν στην αστυνομική βία. Ωστόσο, το Stonewall και η παρακαταθήκη των μαύρων, τρανς, σεξεργατριών καταγράφηκε στη συλλογική μνήμη ως συμβολική στιγμή των ΛΟΑΤΚΙ+ αγώνων και σηματοδότησε την έναρξη των διοργανώσεων Pride σε διάφορες πλευρές του πλανήτη από τη δεκαετία του '70 μέχρι και σήμερα.

Στην Ελλάδα το κλίμα εκδημοκρατισμού και κοινωνικό-πολιτικής αισιοδοξίας μετά την πτώση της χούντας ευνόησε την άνθιση των κοινωνικών κινημάτων και του τότε λεγόμενου Κινήματος Απελευθέρωσης Ομοφυλοφίλων. Τα πρώτα καλέσματα του ΑΚΟΕ (Απελευθερωτικό Κίνημα Ομοφυλοφίλων Ελλάδας) για τη «Διεθνή Μέρα Ομοφυλόφιλης Υπερηφάνειας» το 1980 και το 1982, όπως και τα καλέσματα της Πάολας Ρεβενιώτη τη δεκαετία του '90 στο Λόφο του Στρέφη και στο Πεδίο του Άρεως (Μάης 2015), αποτέλεσαν τις απαρχές για την ιστορία του Pride στην Ελλάδα. Η πρώτη απόπειρα για διοργάνωση Pride στη Θεσσαλονίκη πραγματοποιήθηκε από την Ομάδα Πρωτοβουλίας Ομοφυλόφιλων Θεσσαλονίκης στις 26 Ιουνίου του 1991.

Το 2005 διοργανώθηκε το πρώτο Pride της Αθήνας, το οποίο πραγματοποιείται έως και σήμερα με ολοένα και μεγαλύτερη προσέλευση κόσμου και σταδιακή αποδοχή με τα χρόνια ενός μέρος του πολιτικού και κομματικού φάσματος που για δεκαετίες γυρνούσε την πλάτη στις ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες. Την άνοιξη του 2012 συστάθηκε ομάδα για τη δημιουργία του Pride Θεσσαλονίκης. Αντίστοιχα το πρώτο Αυτο-οργανωμένο Pride της Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκε το 2017 και συνεχίζεται έως σήμερα. Ως απάντηση στο μαζικό, με την πάροδο των χρόνων, Athens Pride, ήρθε η Πρωτοβουλία για ένα Αυτο-οργανωμένο Pride Αθήνας το 2017 και το Queer Liberation March το 2020, χωρίς ωστόσο να συνεχίσουν τις πολιτικές διεργασίες τους με αυτή τη μορφή τα επόμενα χρόνια. Το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των ΛΟΑΤΚΙ+ διοργανώσεων πραγματοποιούνται παραδοσιακά στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη οφείλει να μας προβληματίσει, αλλά την ίδια στιγμή σχετίζεται με τη συγκέντρωση μεγάλου μέρους του πληθυσμού στα αστικά κέντρα και την ανάπτυξη λιγότερο επικίνδυνων τρόπων ζωής στις μεγαλουπόλεις, για άτομα των οποίων οι ζωές ξεφεύγουν από το στενό καλούπι της cis ετεροκανονικότητας. Στο Ηράκλειο της Κρήτης πραγματοποιήθηκε στις 26 Ιουνίου του 2015 για πρώτη χρονιά το Φεστιβάλ Ορατότητας και Διεκδικήσεων για την Απελευθέρωση Φύλου, Σώματος, Σεξουαλικότητας: LGBTQI+ Pride Κρήτης. Το 2018 τη σκυτάλη στο νησί πήρε η διοργάνωση του Her Pride για το Αυτο-οργανωμένο Φεστιβάλ Φύλου, Σώματος και Σεξουαλικότητας Ηρακλείου. Αντίστοιχα το Patras Pride ξεκίνησε το 2016 ανοίγοντας με τη σειρά του μια πληθώρα συζητήσεων γύρω από τη σεξεργασία, την έμφυλη βία στον χώρο εργασίας, την ομογονεϊκότητα, την περιθωριοποίηση των άνω των 50 ετών ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, ενώ το πρόγραμμα πάντα περιλαμβάνει dj set και drag show.

Η θεσμική στροφή των ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεων μετά τη δεκαετία του '90 και η σταδιακή μετατροπή πολλών από αυτών σε ΜΚΟ, οδήγησε στην αποπολιτικοποίηση ενός μέρους των ΛΟΑΤΚΙ+ διεκδικήσεων και στην εμπορευματοποίηση των ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτοτήτων και βιωμάτων.

Η σύνδεση μεταξύ των διαθεματικών φεμινιστικών και των ΛΟΑΤ+ διεκδικήσεων δεν ήταν ούτε είναι κάτι που θα έπρεπε να θεωρούμε δεδομένο. Πολύ συχνά κατά το παρελθόν οι διοργανώσεις Pride επικεντρώνονταν στη γκέι ταυτότητα του λευκού όμορφου καλογυμνασμένου δυτικού άνδρα. Η διαρκής υπενθύμιση από την ακτιβίστρια Ευαγγελία Βλάμη, εκπρόσωπο της οργάνωσης Lesb.Equal. (Lesbians For Equality), όσο ήταν εν ζωή, για την αναγκαιότητα της χρήσης του όρου λεσβιοφοβία ήταν ενδεικτική της κατάστασης: «Ο όρος είναι διπλός, υπάρχει η ομοφοβία και η λεσβιοφοβία. Σε αυτές τις φοβίες υπάρχει και η διάσταση του φύλου. Πολλές γυναίκες, λεσβίες, αμφισεξουαλικές και τρανσέξουαλ, δέχονται διάκριση ταυτόχρονα και ως γυναίκες και ως λεσβίες».

Μέσα από τη συμμετοχή μας στο Pride, γινόμαστε κομμάτι της ιστορίας του, η ντροπή μετουσιώνεται σε υπερηφάνεια και οι αγώνες θυμίζουν γιορτή, αίροντας το ψευδοδίπολο μεταξύ πολύχρωμου πάρτι και πολιτικής πορείας. Ενδεχομένως η πανδημία να έφερε εμπόδια και νέα δεδομένα για το Pride, αφού εκδηλώσεις, όπως το EuroPride 2020 που προγραμματιζόταν να γίνει στη Θεσσαλονίκη, αναβλήθηκαν για μεταγενέστερο χρόνο. Παρόλ' αυτά φαίνεται ότι προχωράμε προς μία συνέχιση των διοργανώσεων Pride σε όλον τον κόσμο. Έχουμε ακόμη ανάγκη από ορατότητα και ενδυνάμωση, ακόμη κι αν πρέπει να κοιτάξουμε και προς άλλες κατευθύνσεις, προς πιο πολυφωνικές εκπροσωπήσεις για trans, nonbinary άτομα, για τις σεξεργάτριες, για γέφυρες με τις μαύρες και αναπηρικές κοινότητες, για τους ταξικούς αγώνες και την αλληλεγγύη με τις προσφύγισες και τους πρόσφυγες.

Όλα όσα συμβαίνουν, κατακτήθηκαν με κόπο, αλλά έχουμε ακόμη πολλούς λόγους για να διεκδικούμε χώρο για τις ζωές, τα σώματα και τις επιθυμίες μας. Τα αυτο-οργανωμένα Pride ενθαρρύνουν την ανάδειξη των πιο «δύσκολων» και αντιδημοφιλών συζητήσεων, καλύπτοντας τα κενά που δημιούργησαν οι πιο μαζικές διοργανώσεις και ενδυναμώνοντας την τάση για αποκέντρωση των πολιτικών δράσεων από τις μεγαλουπόλεις, φωτίζοντας τα δίκτυα αλληλεγγύης σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Το Pride της Αθήνας το 2019 ήταν αφιερωμένο στον Ζακ, ενώ το Αυτο-οργανωμένο Pride της Θεσσαλονίκης το 2021 ήταν αφιερωμένο στη Δήμητρα της Λέσβου.

Ας κρατήσουμε τη μνήμη τους ζωντανή και να γίνει η σκέψη μας για τα αδικοχαμένα μέλη των κοινοτήτων μας, έναυσμα για περισσότερο αγώνα, ενδυνάμωση, υπερηφάνεια και, εντέλει, μια καλύτερη ζωή.

*Το κείμενο δημοσιεύτηκε πρώτη φορά στις 7 Ιουνίου του 2022 και υπάρχει ολόκληρο στο site του Eteron

27
ΙΟΥΝΙΟΥ

4ο ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
PRIDE

ΕΣΒΕΣ
ΟΜΟΦΙΛΟΦΙΛΟΙ
ΜΟΙΦΙΛΟΦΙΛΟΙ
ΓΡΑΝΣ
ΚΟΥΡΑ
ΜΤΕΡΣΕΣ
ΨΕΣΟΥΑΛ
ΑΛΛΑ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΚΕΔΙΚΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΑΤΚΙΑ+ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΦΥΛΟΥ & ΣΞΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ

11:00 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ & ΜΙΚΡΟΦΩΝΙΚΗ ΑΓΑΛΜΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

13:30 ΠΟΛΥΧΡΩΜΗ ΠΟΡΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

16:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ: ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ:
Ο [Α]ΟΡΑΤΟΣ ΕΧΘΡΟΣ ΣΤΑ ΓΡΑΞΙΔΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ

“ΦΥΛΟ, ΦΥΛΗ,
ΖΩΗ ΠΑΓΙΔΕΥΜΕΝΗ
Η ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ
ΑΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΒΑΜΜΕΝΗ”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ PRIDE
*ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ Η ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΗ ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Πηγή: Radical Pride

30+ PATRAS
PRIDE

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΦΥΛΟΥ, ΣΩΜΑΤΟΣ,
ΣΞΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΙΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Warning! Το σύστημα έχει μολυνθεί!

Εντοπίστηκε Κίνδυνος: **ΕΤΕΡΟΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ**
Προτεινόμενη ενέργεια:

RESTART

15-16 ΙΟΥΝΙΟΥ
ΜΟΛΟΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Πηγή: 3ο Αυτο-οργανωμένο Patras Pride 2018

η Πάολα παρουσιάζει...
GAY PRIDE '93

GAY PRIDE '93 GAY PRIDE '93

PARTY από 10 μ.μ.
από 12 μ.μ.
με τα παιδιά του city

ΕΥΝΑΥΑΙΑ από 1.00 π.μ. με τους
GROOVE MACHINE - STEREO NOVA

ΠΡΟΣΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΙΟΥΝΙΟΥ
ΡΕΦΕΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ
(στην οδό κηρυχθέατρο Αλλοιός)

GAY ΟΔΗΓΟΣ
GREEK GAY GUIDE '94
(Greek - English)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ:
περιοδικό / ομάδα
ΚΡΑΞΙΜΟ

VIDEORAMA CLUB

Πηγή: Αφίσα από το Gay Pride '93 μετά το κάλεσμα της Πάολας. Άδεια από Πάολα Ρεβενιώτη.

**Στο
Ναρκοπέδιο,
πάλι:**

**Για την
ομοφοβία
και τον
εθνορατσισμό**

Δημήτρης Παπανικολάου,
Καθηγητής Νεοελληνικών
και Πολιτισμικών Σπουδών στο
πανεπιστήμιο της Οξφόρδης

Το θεατρικό της Μαρίας Λούκα *Μέσα στο ναρκοπέδιο μου είπαν πως θα μάθω να χορεύω*,¹ μου έφερε ξανά στο νου την ομοφοβική ρητορική που επικράτησε στη δημόσια σφαίρα πριν από τέσσερα χρόνια, με αφορμή τα σχόλια (και το βήμα που δινόταν στην άποψη) συγκεκριμένου συνήγορου υπεράσπισης στη δίκη Λιγνάδη. Το «επαγγελματίες ομοφυλόφιλοι» θυμήθηκα, αλλά και τον τρόπο που αντιμετωπίστηκαν τα θύματα και οι καταγγέλλοντες κατά τη διάρκεια της δίκης, τις επίμονες φοβικές ερωτήσεις, τα επαναλαμβανόμενα «είστε ομοφυλόφιλος;», την ανάδειξη, σε τεράστια εκτύπωση, προσωπικών φωτογραφιών από τα σόσιαλ μίντια κλπ.

Στο θεατρικό μονόλογο της Λούκα, ο Πέτρος, ο ήρωάς της, θυμάται τι πέρασε σε εκείνο το δικαστήριο. Και λέει:

«Γελάω, κάθε φορά που σκέφτομαι πως νόμιζαν στο δικαστήριο ότι θα μας ισοπεδώσουν επειδή μας φώναζαν λούγκρες. Νόμιζαν ότι είναι η πρώτη φορά που τ' ακούμε. Σ' όλη μας τη ζωή το ακούμε. Από τη στιγμή που μάθαμε να περπατάμε το ακούμε. Έγινε αντίλαλος στην ύπαρξή μας. Μεγαλώσαμε ως λούγκρες κι αδερφές.»

Ναι, φτάσαμε στην εποχή που μπορούμε τουλάχιστον να πούμε ότι γελάμε. Κάθε φορά που χρησιμοποιούν για να μας κάνουν κομμάτια αυτό που οι ίδιες έχουμε μεταμορφώσει σε ταυτότητα, αυτή την αδιανόητη μα και τρομερή τεχνολογία στη βάση της οποίας πήραμε την ντροπή και το διασυρμό και το μεταμορφώσαμε σε ποιητική του εαυτού και πολιτικοποίηση, «πήραμε το στίγμα και το κάναμε στέμμα», όπως έλεγε κάποτε ο Πάνος Μιχαήλ, ή τουλάχιστον λατρέψαμε, παρατηρήσαμε, παρακολουθήσαμε, γενεαλογήσαμε, αυτές που το είχαν καταφέρει, να κάνουν το στίγμα στέμμα.

Όμως, αν είναι να πούμε τα πράγματα με τ' όνομά τους, η αλήθεια είναι πως μαθαίνουμε να χορεύουμε σε ένα ναρκοπέδιο. Ότι, όσο και να γελάς, το φαρμάκι μένει. Δεν θέλω να είμαι κυνικός, αλλά θυμάμαι πάρα πολύ συχνά ακόμα (να, για παράδειγμα τώρα, καθώς ξανασκεύομαι την περίοδο εκείνης της δίκης) ένα ποίημα του Σεφέρη, τις περίφημες «Γάτες του Άη Νικόλα». Όπου οι γάτες στον περίβολο ενός μοναστηριού για χρόνια προσπαθούν να εξολοθρέψουν τα δηλητηριώδη φίδια, το κάνουν, αλλά στο τέλος και οι ίδιες αποκάμουν. «Άγρια πεισματικές και πάντα λαβωμένες/ ξολόθρεψαν τα φίδια μα στο τέλος/ [...] δεν άντεξαν τόσο φαρμάκι./ Τί να σου κάνουν οι ταλαίπωρες [...] / Αιώνες φαρμάκι· γενιές φαρμάκι».

Δεν τα γράφω για να χαλάσω τη γιορτή. Αλλά για να θυμίσω πόσο ο ρατσισμός, η τρανσφοβία και η ομοφοβία, μαζί με όλες τις εκφάνσεις της τοξικής πατριαρχίας, είναι ακόμη εδώ· χτυπάνε ξανά και ξανά και ανανεώνουν τους μηχανισμούς τους· δουλεύουν ακούραστα πάνω μας, όσο κι αν εμείς τους ξεφεύγουμε. Με αυτά στο μυαλό, και απαντώντας στην πρόσκληση του Έτερον, αντιγράφω εδώ ένα απόσπασμα από ένα παλιότερο άρθρο για την ομοφοβία, τον εθνορατσισμό και τη θανατοπολιτική. Όσο παρακολουθώ τη δημόσια σφαίρα συνειδητοποιώ πως είναι, δυστυχώς, πάλι, επίκαιρο.

Η συζήτηση για την ομοφοβία είναι τμήμα της ευρύτερης και με μεγάλη ιστορία συζήτησης για την έμφυλη βία· μας σπρώχνει άρα να σκεφτούμε ακόμα περισσότερο με καινούριους όρους και τη φυσικοποίηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών και των θηλυκοτήτων και την υπόρρητη σχέση της, όχι μόνο με τις εδραιωμένες μορφές της εθνικά συμβολοποιημένης και αναπαραγόμενης πατριαρχίας, αλλά και με κάθε μορφή έμφυλης φοβίας και ρατσισμού, και μάλιστα στις νέες και ανανεωμένες εκδοχές τους.

1. Η θεατρική παράσταση «Μέσα στο ναρκοπέδιο, μου είπαν πως θα μάθω να χορεύω» ανέβηκε πρώτη φορά το Νοέμβριο του 2025 σε παραγωγή Έτερον και συμπαραγωγή ΚΕΤ. Τον Μάιο του 2026 το κείμενο της παράστασης εκδόθηκε από την Κάπα Εκδοτική

Για να παλέψεις εναντίον τους, δεν μπορείς παρά να παρακολουθήσεις τον συγκολλητικό (και συχνά εθνοποιητικό, δυστυχώς) ρόλο του καθημερινού ρατσισμού, της αγοραίας, της μπανάλ ομοφοβίας και έμφυλης βίας –και να δεις επίσης και το τι μπορεί να κρύβεται πίσω τους, τι μπορεί να δομείται με το υλικό τους. Χρειάζεται να συνυπολογίσεις αυτό που ονομάζουμε θανατοπολιτική, πόσο πολύ, και τελικά πόσο εύκολα, ομάδες ανθρώπων προσγράφονται στην κατηγορία των οιονεί πεθαμένων, των ζόμπι, των ζωντανόνεκρων, και τι σχέση έχει αυτή η τακτική (όσο κι αν δεν φαίνεται με την πρώτη) με τις μπανάλ εκδοχές του ρατσισμού, της ομοφοβίας και της έμφυλης βίας.

Σε τούτη τη διαδικασία δύο στοιχεία εμφανίζονται λειτουργικά καίρια. Το πρώτο είναι ότι μιλώντας για την καθημερινότητα της έμφυλης βίας, τον μπανάλ ρατσισμό και την ομοφοβία, και ανοίγοντας την αναλυτική συζήτηση και στη θανατοπολιτική, συνειδητοποιούμε πόσοι πολλοί τελικά άνθρωποι βρίσκονται στο στόχαστρό τους, και πόσο αυτό τους ενώνει στο παρόν, στο παρελθόν, και στους αρμούς παρόντος/παρελθόντος. Πόσο δηλαδή αυτή η ανοιχτή, η εκτατική συλλογικότητα, που αίφνης βλέπουμε να εκλύεται με αφορμή ένα τραυματικό γεγονός (όπως, για παράδειγμα υπήρξε στην Ελλάδα ο θάνατος τους Ζακ Κωστόπουλου/της ZackieOx), είναι ήδη οιονεί οργανωμένη ως κοινότητα τραύματος, έχει δηλαδή βιώσει την εμπειρία της κοινότητας ακριβώς γιατί έχει μοιραστεί βία, προσβολή, αποκλεισμό και θανατοπολιτική, ως γεγονός, ως φοβία, ως καθημερινό ενδεχόμενο, και, κυρίως, ως την καθημερινή συνθήκη που ορίζεται για τις περισσότερες από εμάς από τη συμπλοκή τους. Προφανώς η συμπλοκή αυτή δεν είναι ίδια για όλους· προφανώς, ο κίνδυνος δεν είναι ίδιος για όλες, ο φόβος δεν μετρονομεί όλες τις ζωές με την ίδια ένταση, προφανώς άλλοι φοβούνται ότι κάτι θα τους συμβεί, άλλες το έχουν δει αυτό το «κάτι» να συμβαίνει δίπλα τους ή έχουν συνειδητοποιήσει εαυτό μέσα από τέτοιες αφηγήσεις, και άλλες (ή οι ίδιες) έχουν υποστεί στο πετσί τους επιθέσεις, βία, τον διαλυτικό ρόλο του σεξισμού, της ομοφοβίας και του ρατσισμού, τον αποκλεισμό και την απώλεια. Μια κοινότητα τραύματος, όμως, στην πράξη σημαίνει όχι μόνο την κατανόηση ότι ο επιμερισμός της τραυματικής εμπειρίας δεν είναι ισόποσος, αλλά και τη συνειδητοποίηση πως το γεγονός ότι είναι σε έναν μεγάλο βαθμό ισότιμος (το ότι δηλαδή το τραύμα το μοιραζόμαστε όλες και όλοι), εξασφαλίζει και την ανοιχτότητα, τη δημοκρατικότητα αυτής της κοινότητας. Ακριβώς επειδή δεν έχουμε φάει όλες και όλοι το ίδιο χαστούκι, πλην όμως (μπορούμε να) μοιραζόμαστε τη βία του, ακριβώς γι' αυτό τούτη η κοινότητα μπορεί να μένει ανοιχτή, και να εξασφαλίζει τη συμπερίληψη όλων όσων μπορούν να μοιράζονται το τραύμα και να αντιπαρατίθενται σε όσους, σε όποιες πρακτικές, σε όποιες συνθήκες, το προκαλούν.

Το δεύτερο καίριο στοιχείο αυτής της διαδικασίας ανάλυσης είναι η δυνατότητά της να απομυθοποιήσει μια από τις βασικές αφηγήσεις περί προστασίας και δημοκρατικής/δικαιωματικής ισοκατανομής του σύγχρονου δυτικού κόσμου. Ας εξηγήσω λίγο περισσότερο αυτό το σημείο –παραμένοντας, προφανώς, σχηματικός: Αν υπάρχει σήμερα ένα δημόσιο αφήγημα που θέλει να παρουσιάζεται ως «ο σύγχρονος κόσμος», ένα βασικό του χαρακτηριστικό είναι το πόσο πολύ βασίζει την περιγραφή του ως μια συνθήκη δικαιωματικής και δημοκρατικής κανονικότητας, ευρείας κινητικότητας και βιοπολιτικής ασφάλειας. Η αφήγηση, δηλαδή, του σύγχρονου κόσμου (κι εδώ μιλάω και για τον δυτικό κόσμο, αλλά και για τον τρόπο που ο δυτικός κόσμος αφηγείται και επεκτείνει την εικόνα του για όλο τον κόσμο), είναι μια αφήγηση που υπογραμμίζει ότι ο κόσμος στον οποίο ζούμε (θέλει να) είναι δημοκρατικός και εξασφαλίζει ίσα δικαιώματα για όλες και όλους· ότι είναι ένας κόσμος μετακίνησης (κεφαλαίων, ιδεών, εικόνων και ανθρώπων)· και ότι είναι ένας κόσμος υγείας και μακροημέρευσης, ένας κόσμος στον οποίον διάφορες μορφές εξουσίας φροντίζουν «να είμαστε καλά», «να είμαστε υγιείς», «να είμαστε ασφαλείς». Πρόκειται για έναν κόσμο που, σύμφωνα με τον αμφιλεγόμενο φιλόσοφο Πέτερ Σλόττερντικ (Peter Sloterdijk), χαρακτηρίζεται από λεπτά τοιχώματα (thinwalls), είναι δηλαδή, τουλάχιστον σε αυτό το επίπεδο της αυτοπεριγραφής του, ευκίνητος και εύκολα διαπερατός.

Βεβαίως, όπως όλοι ξέρουμε, αυτός ο σύγχρονος κόσμος μας απέχει πάρα πάρα πολύ από το να είναι δημοκρατικός και δικαιωματικός για όλους, να είναι υγιής (και προσβάσιμος στην υγεία) για όλες, να είναι ανοιχτός και κινητικός για κάθε άνθρωπο χωρίς διακρίσεις. Τούτο συμβαίνει όχι τόσο γιατί ξαναυψώνονται στον κόσμο σύνορα μπετονένια, αλλά γιατί εκπαιδευόμαστε όλοι στο να διαχειριζόμαστε τα λεπτά τοιχώματα ως στρατηγικές δυναμικού αποκλεισμού, ταξινόμησης, βιοπολιτικής και θανατοπολιτικής διαχείρισης.

Ακούμε, δηλαδή, τόσο πολύ κατά καιρούς για τα μεγάλα τείχη «ασφαλείας» που πρόκειται να υψωθούν, από το Μεξικό ως το Αιγαίο και τον Έβρο, όχι βεβαίως γιατί κανείς πιστεύει πραγματικά ότι τέτοια τείχη σταματούν τις μετακινήσεις πληθυσμών ή ότι πραγματικά στόχο έχουν την ασφάλεια –αλλά γιατί συζητώντας διαρκώς γι’ αυτά τα τείχη πείθεσαι, όταν θα δεις τον μετανάστη πίσω από το λεπτό τοίχωμα ενός τζαμιού, να μην του ανοίξεις το μαγαζί σου. Ακούμε τόσο πολύ για το σύστημα υγείας και τα προβλήματά του και το επιχείρημα ότι άνθρωποι «που δεν το δικαιούνται το εκμεταλλεύονται», όχι βεβαίως διότι έτσι βελτιώνεται κανένα σύστημα, αλλά διότι πες πες αρχίζουμε όλοι και στηρίζουμε ιδιωτικά και ιδιαίτερα ταξινομικά συστήματα περίθαλψης, στα οποία όχι μόνο η ευχέρεια, αλλά και το είδος της περίθαλψης θα είναι διαφορετικό για την καθεμιά, θα στηρίζεται δηλαδή σε ιδιαίτερα αποτελεσματικά λεπτά τοιχώματα. Και ούτω καθεξής.

Αν θέλουμε, λοιπόν, να απαντήσουμε στο ερώτημα γιατί είναι τέτοια η ξαφνική (και για πολλούς αναπάντεχη) αύξηση του ρατσισμού, της ομοφοβίας, της έμφυλης βίας και της θανατοπολιτικής προγραφής σήμερα, θα πρέπει σίγουρα να λάβουμε υπόψιν μας και το πόσο πολύ λειτουργούν, και πάλι, ως αναγκαία στηρίγματα για τη λειτουργία των λεπτών τοιχωμάτων που πλέον προσδιορίζουν την ευρεία ταξινόμηση της καθημερινότητάς μας.

Γι’ αυτό δεν τελειώνει και δεν πρέπει να τελειώνει η συζήτηση για τον ρατσισμό, για την ομοφοβία, τη βιοπολιτική και τη θανατοπολιτική. Γιατί βλέπεις ξαφνικά μια ομάδα ανθρώπων να έχουν εγκλωβισμένο πίσω από ένα τζάμι έναν άνθρωπο, να τον λιντσάρουν έτσι, αυτοί από εδώ κι εκείνος από κει, να συνεχίζουν το έργο τους τα σώματα ασφαλείας αλλά και οι επαγγελματίες της υγείας που καλούνται στον χώρο –και τότε ξέρεις ότι κάτι περισσότερο από την τρομερή σκηνή βίας υπάρχει εδώ, ένα βαθύ, πολύ βαθύ δίκτυο ρατσισμού και φοβίας και εθνικισμού και ηθικού πανικού, που δεν είναι απλώς ότι τώρα στα δύσκολα έχει απλώς αυξηθεί σαν έκζεμα σε ανθυγιεινές συνθήκες, αλλά ότι τώρα έχει γίνει ακόμα πιο λειτουργικό, τώρα χρειάζεται, για να λειτουργήσει, το τζάμι που απομονώνει, που αποκλείει, που προγράφει ποιοι είναι οι οιονεί νεκροί, το λεπτό τοίχωμα που πάνω του αντανakλώνται ποιες είναι για θάνατο, που καδράρει τη βία, με την έννοια ότι την οργανώνει και τη φυσικοποιεί. Και τότε συνειδητοποιείς ότι πρέπει να μην σταματήσουμε να μιλάμε: για ρατσισμό, για έμφυλη βία, για ομοφοβία, για θανατοπολιτική. ΠΑΛΙ.

Αυτό, άλλωστε, νομίζω κάναμε μετά τα γεγονότα του τραγικού θανάτου του Ζακ Κωστόπουλου. Ένας λόγος, καινούριος, παλιός, ανάμεσα, λόγος αδιαμόρφωτος και πολυδιαμορφωμένος, θρηνητικός αλλά και δημιουργικός, λόγος πολιτικός, ξεχύθηκε από παντού. Λόγος διεκδικητικός, λόγος που θύμιζε αλλά και απαιτούσε. Λόγος επίσης διερευνητικός –που έθετε καινούρια ερωτήματα, δεν φοβόταν να συνδυάσει στοιχεία, δεν φοβόταν επίσης να μιλήσει για τις ευρείες συνδέσεις, τα κοινά χαρακτηριστικά που συνειδητοποιούμε ότι μοιραζόμαστε, όταν επίσης συνειδητοποιούμε ότι ένα παρόμοιο τζάμι σαν αυτό που πρώτα απέκλεισε και μετά έσπασε πάνω στο σώμα του Ζακ Κωστόπουλου θα μπορούσε, χωρίς να το καταλάβουμε, αύριο να μας κλείσει κι εμάς. Η εικόνα αυτή είναι ακόμα μέσα μας. Υπάρχει λόγος.

Ρατσισμός, ομοφοβία και θανατοπολιτική, λοιπόν, ΠΑΛΙ. Αυτή τη συζήτηση, ξανά και ξανά και ξανά. Και ο διαρκής αγώνας εναντίον τους. Μόνο αν κινητοποιούμαστε συνεχώς, και αν μιλάμε συνέχεια, μπορούμε κάτι να κάνουμε.

***Επεξεργασμένο απόσπασμα από το «Θα πενθούμε πάντα σαν παιδιά: Ρατσισμός, ομοφοβία και θανατοπολιτική πάλι», *Feministiqaz* (2019). Ολόκληρο το άρθρο προσβάσιμο εδώ**

<https://feministiqaz.net/ratsismos-omofobia-thanatopolitiki-pali/>

**Να δώσουμε
γλώσσα,
εικόνα**

**και νόημα στο
αντιφασιστικό
μας πάθος**

Judith Butler

Η ίδια η ύπαρξη τρανς, μη δυαδικών και ίντερσεξ ανθρώπων αμφισβητείται. Πρόσφατα, η μεταφορά τρανς γυναικών σε ανδρικές φυλακές έχει δημιουργήσει μια κατάσταση που τις κάνει να φοβούνται για την ασφάλειά τους και για τη ζωή τους. Όταν θεμελιώδη δικαιώματα μπορούν να ανασταλούν τόσο εύκολα, η δημοκρατία δεν μπορεί πλέον να θεωρείται αυτονόητος ορίζοντας του πολιτικού μας κόσμου - αν μπορούσε ποτέ. Η δημοκρατία είναι εύθραυστη και, όπως μας έχει πει η Angela Davis, αποτελεί έναν αγώνα που πρέπει να κρατηθεί ζωντανός.

Η δημοκρατία υπάρχει μόνο επειδή οι άνθρωποι συνεχίζουν να αγωνίζονται για την ύπαρξή της. Όπως έχει επίσης καταστήσει σαφές η Denise Ferreira da Silva, πολλοί άνθρωποι βιώνουν εδώ και καιρό το τέλος του κόσμου. Αν λοιπόν πείτε: «Ω, φοβάμαι ότι είναι το τέλος της δημοκρατίας, φοβάμαι ότι είναι το τέλος του κόσμου», τότε ας μιλήσουμε με ανθρώπους για τους οποίους η δημοκρατία έχει ήδη τελειώσει και ας δούμε πώς επιστρέφουν μέσα από τον αγώνα τους. «Ω, ο κόσμος πρόκειται να τελειώσει».

Λοιπόν, ας μιλήσουμε με ανθρώπους για τους οποίους ο κόσμος έχει ήδη τελειώσει, κι εκείνοι συνεχίζουν να ζουν, να αγωνίζονται, να δημιουργούν, να διαμορφώνουν νέες προοπτικές, νέα σενάρια, νέους αγώνες. Και η Denise Ferreira da Silva λέει ότι πολλοί άνθρωποι έχουν ζήσει το τέλος του κόσμου πολλές φορές. Οι κόσμοι τους έχουν τελειώσει.

Παρ' όλα αυτά σκέφτονται, γράφουν, δημιουργούν πράγματα μετά το τέλος του κόσμου. Το τέλος του κόσμου είναι ένα κατώφλι από το οποίο μπορεί να αναδυθεί μια νέα δημιουργία, έτσι τουλάχιστον μας λέει, νέοι τρόποι να σκεφτούμε τη συμβίωση πάνω στη γη και μαζί με τη γη, μεταξύ μας και με όλες τις μορφές ζωής. Για να το κάνουμε αυτό, πρέπει να συμπληρώσουμε τις συνήθειες πρακτικές της κριτικής μας με την εργασία της φαντασίας.

Ποιο είναι το πάθος μας; Ποιο είναι το πάθος μας στην Αριστερά; Ποιον κόσμο θέλουμε να δούμε; Πώς μπορούμε να κάνουμε το όραμά μας όσο πιο συναρπαστικό, όσο πιο δίκαιο και όσο πιο ισότιμο γίνεται; Πράγματι, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε χωρίς ένα παθιασμένο όραμα που να ανταγωνίζεται και να νικά τον ηθικολογικό σαδισμό των φασιστικών παθών και το φαντασματικό τους τοπίο. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να αναγνωρίσουμε πως όλες οι ζωές αξίζουν και όλες οι απώλειες αξίζουν να πενθηθούν, τα ανθρώπινα και τα μη ανθρώπινα πλάσματα, να σκεφτούμε πέρα από τον ανθρωποκεντρισμό για όλες τις απειλούμενες μορφές ζωής και ζωτικές διαδικασίες.

Θέλουμε μια παθιασμένη δέσμευση στη ριζική δημοκρατία να αναδυθεί από τη συλλογική μας ελευθερία. Σε κάθε περίπτωση, προτείνω η κατάφαση μας σε αρχές όπως η δικαιοσύνη, η ελευθερία, η ισότητα ή η μη βία, να συνδυάζεται με το ερώτημα: τι θα χρειαζόταν για να ζούμε σε έναν κόσμο στον οποίο αυτές οι αρχές ενσαρκώνονται; Πώς θα μπορούσαμε να τις ενσαρκώσουμε στις πρακτικές μας; Οι αρχές ζωντανεύουν όταν αρχίζουμε να ρωτάμε: πώς θα ήταν ο κόσμος αν οι τρανς άνθρωποι είχαν πλήρη νομικά δικαιώματα; Αν οι γυναίκες μπορούσαν να περπατούν και να κυκλοφορούν χωρίς φόβο; Αν οι γυναίκες που θέλουν να περπατούν και να κυκλοφορούν χωρίς φόβο αναγνώριζαν επίσης ότι και οι τρανς άνθρωποι θέλουν να περπατούν και να κυκλοφορούν χωρίς φόβο; Οι γυναίκες δεν θέλουν να υφίστανται παρενόχληση στον χώρο εργασίας ούτε διακρίσεις στη δημόσια σφαίρα ή στην εργασία τους.

Αντιτάχθηκαν στις διακρίσεις. Αντιτάχθηκαν στην ανισότητα. Εξαιρετικό, υπέροχο.

Είμαι μαζί τους. Επομένως, ασφαλώς, δεν θα ήθελαν καμία άλλη ομάδα να βιώνει παρενόχληση ή διακρίσεις ή χαμηλότερο μισθό επειδή είναι τρανς, επειδή έχει συγκεκριμένο χρώμα δέρματος ή επειδή προέρχεται από συγκεκριμένη εθνικότητα. Όχι: ως φεμινίστριες, είμαστε αντίθετες σε κάθε κακοποίηση, σε κάθε διάκριση, σε κάθε οικονομική διάκριση.

Και αν πούμε: «Ακούστε, τα σώματα των γυναικών είναι διακριτά λόγω της αναπαραγωγικής τους ικανότητας», τότε τι συμβαίνει αν μια γυναίκα δεν διαθέτει αυτή την αναπαραγωγική ικανότητα; Γιατί πολλές γυναίκες δεν τη διαθέτουν; Λέμε ότι δεν είναι γυναίκες; Όχι, ως φεμινίστριες δεν το λέμε αυτό. Δεν το λέμε.

Οι φεμινίστριες δεν το λένε αυτό. Όταν κάποια είναι πολύ μεγάλη για να αναπαραχθεί και είναι γυναίκα, λέμε: «Ω, δεν είναι πλέον γυναίκα»; Όχι, δεν το λέμε αυτό.

Όποια το επιθυμεί, όποια δηλώνει ότι εντάσσεται στην κατηγορία, ανεξάρτητα από το αν θέλει ή

δεν θέλει να αναπαραχθεί, από το αν μπορεί ή δεν μπορεί να αναπαραχθεί, ανήκει στην κατηγορία γυναίκα. Αν θέλει να αναπαραχθεί, υπέροχα. Αν δεν θέλει να αναπαραχθεί, υπέροχα κι αυτό, σωστά; Αυτός είναι ο φεμινισμός που καταλαβαίνω εγώ.

Προτείνω να μελετήσουμε το φασιστικό πάθος, προκειμένου να αναπτύξουμε το δικό μας αντιφασιστικό πάθος, να το βρούμε, να ανασύρουμε αυτό που ήδη έχουμε.

Να δώσουμε γλώσσα, εικόνα και δημόσιο νόημα στο αντιφασιστικό μας πάθος. Το φασιστικό πάθος βρίσκει ικανοποίηση στη διαδικασία αναίρεσης δικαιωμάτων από τους ανθρώπους. Τελικά όμως ποτέ δε βρίσκουν ικανοποίηση οι φασίστες. Η ικανοποίηση από την αφαίρεση των δικαιωμάτων μιας ομάδας γεννά την επιθυμία να γίνει το ίδιο ξανά σε μια άλλη ομάδα, σωστά; Αν λοιπόν σκεφτούμε: «Ίσως να είναι εντάξει να χάσουν οι τρανς άνθρωποι τα δικαιώματά τους, επειδή δεν αποτελούν μέρος της κυρίαρχης κοινωνίας και εμείς πρέπει να εστιάσουμε στην κυρίαρχη κοινωνία».

Η απάντηση είναι: όχι, όχι. Τα τρανς άτομα βρίσκονται μέσα στην κυρίαρχη κοινωνία. Είμαστε παντού, όλες και όλοι μας. Και αν αρχίσετε να αφαιρείτε δικαιώματα από τα τρανς άτομα και να ακυρώνετε την ύπαρξη τους, ποιων η ύπαρξη θα ακυρωθεί στη συνέχεια; Δε θα ανεχτούμε μια ομάδα να θυσιαστεί. Γιατί αν μπορούν θυσιαστούν τα τρανς υποκείμενα, αν μπορούν να θυσιαστούν οι μετανάστες/στρίες, αν μπορούν να θυσιαστούν οι διεθνείς φοιτητές/τριες, τότε θα έρθει η στιγμή που θα θυσιάσουν κι εσάς, όλες τις φεμινίστριες, και δε θα έχουν κανένα πρόβλημα να το κάνουν. Θα ακυρώσουν το δικαίωμα σας στην αναπαραγωγική ελευθερία. Θα επιτρέψουν τις διακρίσεις εις βάρος σας.

Το φασιστικό πάθος θέλει να αναιρέσει από τους ανθρώπους κατοχυρωμένα δικαιώματα ή να διασφαλίσει ότι δε θα μπορούν να τα ασκήσουν. Ανάμεσα στις ομάδες που στοχοποιούν είναι τα άτομα που κρατούνται στα σύνορα, όσοι ζουν υπό κατοχή, οι ανιθαγενείς που δεν έχουν κανέναν τρόπο να λάβουν ιατρική περίθαλψη, να εντάξουν τα παιδιά τους σε εκπαιδευτικό περιβάλλον ή να αποκτήσουν άδεια εργασίας, σωστά; Τρανς και κουίρ άνθρωποι, άνθρωποι που ζουν υπό κατοχή.

Στον αντίποδα, το αντιφασιστικό πάθος είναι εκείνο που οραματίζεται τη συνύπαρξη, τα ανοιχτά σύνορα, την αποστρατιωτικοποίηση και μορφές ουσιαστικής δημοκρατίας που αρνούνται τις διακρίσεις και τον διαχωρισμό βάσει φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνοτικής καταγωγής. Αυτό εμπερικλείει μια έννοια ριζικής ισότητας που θα μας μετέφερε πέρα από το έθνος και την εθνική υπόσταση, και θα ήταν μια μορφή ριζικής ισότητας που δεν θα βασιζόταν στο άτομο ως βασική μονάδα, αλλά μάλλον στην αλληλεξάρτησή μας. Η αλληλεξάρτησή μας είναι εκείνη που μας καθιστά ίσους και ίσες, και οφείλουμε να έχουμε μια κοινωνική οργάνωση του κόσμου που να αντανάκλα την ισότητά μας μέσα στην αλληλεξάρτηση.

Η εξάρτηση, βέβαια, αποτελεί τη βάση κάθε λογής αντίστασης. Γνωρίζουμε ότι οι αποικιακές δυνάμεις έχουν επιβάλει την εξάρτηση σε συγκεκριμένους ανθρώπους. Γνωρίζουμε την εξάρτηση στην ιστορία της αποικιοκρατίας.

Για εμάς, όμως, μου φαίνεται ότι η εξάρτηση πρέπει να αντικατασταθεί από σχέσεις αλληλεξάρτησης, καθώς η αλληλεξάρτηση πρέπει να ευθυγραμμιστεί με την επιταγή της ριζικής ισότητας, της ισότητας των ζωντανών υπάρξεων. Αυτός είναι επίσης ο λόγος για τον οποίο η ελευθερία είναι αγώνας για τον οποίο ο ορισμός της δικαιοσύνης παραμένει ανοιχτός, και για τον οποίο οι νέοι όροι της ισότητας πρέπει να επανεξεταστούν στο πλαίσιο των μορφών καταστροφής που βρίσκονται σήμερα ανάμεσά μας, συμπεριλαμβανομένων του πολέμου και της κλιματικής καταστροφής, των αφανισμών που επιφέρουν ο καπιταλισμός και η εξορυκτική λογική.

Οι φόβοι για τους οποίους μου μιλούν οι άνθρωποι - το τέλος της δημοκρατίας, το τέλος της ίδιας της ζωής, το τέλος του κόσμου - θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν μέσα από μια νέα πολιτική της στέγης και της φροντίδας, του αντιρατσισμού και της αντίθεσης στον εξορυκτισμό και στη βιομηχανική ρύπανση: μια νέα μορφή συνύπαρξης στη βάση της πραγματικής ισότητας και της πραγματικής δημοκρατίας, θεμελιωμένη τόσο στην επίγνωση της τρωτότητας κάθε ζωής όσο και της αλληλεξάρτησής μας ως ζωντανών πλασμάτων. Εκείνοι που εκμεταλλεύονται τον φόβο, που κατονομάζουν ως πηγή του φόβου το φύλο, τη φυλή, το τρανς υποκείμενο, τον μετανάστη, επιδιώκουν να οικοδομήσουν και να συσπειρώσουν μια πολιτική βάση με την υπόσχεση ότι θα αποκαταστήσουν την τάξη πραγμάτων, θα ενδυναμώσουν την επιχειρηματικότητα σύμφωνα με ένα νεοφιλελεύθερο μοντέλο - ή ότι θα κάνουν και τα δύο ταυτόχρονα.

Οι φασίστες ενσαρκώνουν μια ενόρμηση θανάτου σύμφυτη με τον καπιταλισμό, ιδίως στη νεοφιλελεύθερη εκδοχή του, η οποία διακρίνεται για την διάλυση κοινωνικών υπηρεσιών, τη διακινδύνευση ζωών και την καταστροφή δημοκρατικών ιδανικών. Σε συνδυασμό με τον εθνικισμό, ιδίως τον θρησκευτικό εθνικισμό, και με την επέκταση των εκτελεστικών εξουσιών, πρόκειται για ένα τοξικό μείγμα. Η Αριστερά πρέπει να αποσπάσει την πολιτική της ζωής από την αντιφεμινιστική Δεξιά, όχι μόνο για να κατοχυρώσει τις αναπαραγωγικές ελευθερίες, αλλά για να το κάνει στο όνομα της ενίσχυσης της ζωής, της επιμονής στη ζωή και της υποστήριξης των δομικών συνθηκών, οι οποίες ορίζονται τόσο από τις ζωντανές διαδικασίες που συντηρούν όσο και από τις ισότιμες και δίκαιες οικονομικές και κοινωνικές διευθετήσεις που τις οργανώνουν.

Όσοι και όσες θρηνούν την απώλεια ειδών και παγετώνων συνειδητοποιούν ότι, στον ίδιο τον ζωντανό και ενσώματο χαρακτήρα τους, συνδέονται με όλες τις μορφές ζωής που απειλούνται από τα ορυκτά καύσιμα και τις εκπομπές άνθρακα. Και χάνοντας αυτές τις διάφορες μορφές ζωής, χάνουμε επίσης την αισθητή αλληλεξάρτηση που ορίζει και αγκαλιάζει τις ζωντανές σχέσεις του κόσμου. Έχουμε τρόπο να το φανταστούμε αυτό; Πρέπει να το φανταστούμε για να κινητοποιηθούμε και να δράσουμε; Αυτό το έργο είναι δύσκολο, δεδομένου ότι ο χρόνος του πένθους είναι ανελέητος και αποπροσανατολιστικός αυτές τις εποχές.

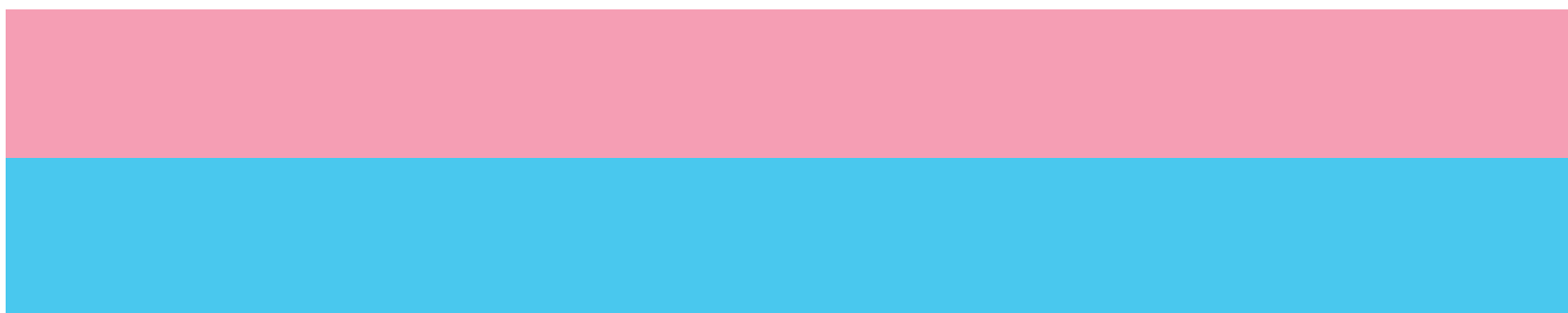
Τόσοι άνθρωποι σκοτώνονται κάθε μέρα, εγκαταλείπονται κάθε μέρα ή στερούνται θεμελιώδη δικαιώματα κάθε μέρα. Αυτό που έχουμε χάσει είναι και αυτό που εξακολουθούμε να χάνουμε, καθώς και μια μελλοντική απώλεια που ήδη προεξοφλούμε. Πώς μπορεί μια ζωντανή αλληλεξάρτηση να φανταστεί ή να πενθηθεί υπό τις σύγχρονες κλιματικές συνθήκες ή, ως προς αυτό, υπό συνθήκες πολέμου χωρίς τέλος ή καταστροφικής εξορυκτικής δραστηριότητας; Δεν πρόκειται απλώς για το ότι εγώ ή εσείς χάνουμε τώρα κάτι πολύτιμο· μάλλον, συλλογικά, είμαστε αναγκασμένοι να αναμετρηθούμε με την αξία της αλληλεξάρτησης της ζωής και να αγωνιστούμε ενάντια στην προοπτική της καταστροφής και της απώλειάς της.

Το να το κάνουμε αυτό σημαίνει να θεμελιωθούμε σε μια μορφή γνώσης και πρακτικής που θα μας κινητοποιήσει στο όνομα της ζωής, της ισότητας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης. Θα μας βοηθήσει να βρούμε την οργή, μια παθιασμένη οργή, η οποία μπορεί να αρθρωθεί μέσω πολλών τεχνολογιών επικοινωνίας ως αίτημα για ριζική δημοκρατία, ένα αίτημα δυναμικά ισχυρότερο από οποιοδήποτε φασιστικό πάθος. Και τότε θα βρούμε τις συνθήκες μιας αλληλεγγύης βασισμένης σε μια αναγκαία διεθνική συλλογική φαντασία.

Και, όπως μου έχουν πει οι φίλες μου από το κίνημα Ni Una Menos στην Αργεντινή: υπάρχουν δύο φύλα: ο φασισμός και ο αντιφασισμός. Ένα τέτοιο φαντασιακό μάς κινητοποιεί, καθώς μας επιτρέπει να οραματιστούμε νέες δυνατότητες αλληλεγγύης και δικαιοσύνης μπροστά σε φρικτές περιστάσεις.

***Απόσπασμα από τη δημόσια ομιλία του Judith Butler στις 22 Μαΐου του 2025 στη Δημοτική Αγορά Κυψέλης, εκδήλωση που συνδιοργανώθηκε από το Eteron- Ινστιτούτο για την Έρευνα και την Κοινωνική Αλλαγή και τις εκδόσεις Αλεξάνδρεια**

TRANS LIVES

MATTER

Έβη Καισερλή, σεξεργάτρια

Ενώ τα προηγούμενα έτη μας δόθηκε η ευκαιρία μετά από τεράστια προσπάθεια να κατοχυρώσουμε κάποια σημαντικά νομοθετήματα στην χώρα μας, στην παρούσα φάση παρατηρείται παγκοσμίως μια στοχευμένη επίθεση στα δικαιώματα και τα κεκτημένα των τρανς ανθρώπων και μάλιστα οργανωμένη και χρηματοδοτούμενη από ισχυρά συντηρητικά λόμπι. Κύριος εκφραστής τους ο τελευταίος πρόεδρος των ΗΠΑ που έχει προβεί σε μια σειρά εξωφρενικά αντιδημοκρατικών και ακραία τρανσφοβικών μέτρων, ακυρώνοντας προηγούμενα διατάγματα που προστάτευαν τα δικαιώματα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, εμποδίζοντας την πρόσβαση νέων και μεγαλύτερων τρανς ανθρώπων σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, απαγορεύοντας τη συμμετοχή τρανς αθλητών σε αγωνίσματα και σχεδόν καταργώντας τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου. Αυτό ήδη έχει αρχίσει να επηρεάζει τις κοινωνικό-πολιτικές δυναμικές και σε άλλες χώρες με πιο πρόσφατο παράδειγμα την Αγγλία, ενώ έχει ενδυναμώσει αναχρονιστικές ρητορικές και στη χώρα μας που δυστυχώς αντανακλώνται ακόμη και μέσα στον φεμινισμό, την αριστερά και την αναρχία.

Προσωπικά μου δημιουργεί τεράστια ανασφάλεια το γεγονός ότι εκτός από τους ήδη αρκετούς αποκλεισμούς και τις ψυχο-κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζω, έχοντας επιπρόσθετα το άγχος της καθημερινής μου επιβίωσης και αγωνία για το μέλλον μου, θα πρέπει να έχω να αντιμετωπίσω κι ένα καινούριο κύμα καταπίεσεων και επισφάλειας στο δημόσιο χώρο, λεκτικής κι ενδεχομένως σωματικής βίας, καταστάσεις που ενθαρρύνονται από το μισαλλόδοξο, αντιδικαιωματικό λογο στον οποίο όλο και συχνότερα βρίσκομαι εκτεθειμένη. Κι έχω περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου μέσα σε αυτή τη συνθήκη. Μεγαλώνω, η μόνη δουλειά που μου επιτρέπει να βιοποριστώ σχεδόν αξιοπρεπώς απαξιώνεται χωρίς να υπάρχει πρόβλεψη από πουθενά για την έξοδο μου από αυτήν και δεν θα πάρω σύνταξη ποτέ. Τι θα απογίνω όταν με εγκαταλείψουν οι αντοχές μου και τα ψυχικά μου αποθέματα; Έχω βαρεθεί να είμαι ένα εύσημο συμπεριληπτικότητας στις συνειδήσεις και στις ατζέντες των άλλων, μέχρι όπου προαιρούνται να μου επιτρέψουν.

Η πραγματική συμπερίληψη φαίνεται στην πράξη όχι στην πρόθεση. Γι' αυτό θεωρώ παραπάνω από ποτέ απαραίτητη την ορατότητα των τρανς και των ΛΟΑΤΚΙ ανθρώπων, την συνεχή επαγρύπνηση, την αλληλομόρφωση και τη διαρκή ζύμωση μεταξύ των κινημάτων, την ενσυναίσθηση και την διαθεματική προσέγγιση στην διεκδίκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η κατανόηση των σύνθετων σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ διαφορετικών παραγόντων, όπως η φυλή, το φύλο, η τάξη, η εθνικότητα και άλλες κοινωνικές ταυτότητες, επιβεβαιώνει ότι οι παραβιάσεις δικαιωμάτων συχνά επηρεάζονται από πολλές συνιστώσες, και ότι η αντιμετώπισή τους απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Άλλος δρόμος δεν υπάρχει.

Άννα Απέργη Κωνταντινίδη: Ειδική Σύμβουλος/Εκπαιδεύτρια σε θέματα DEI | ΛΟΑΤΚΙ+ | Ισότητα Φύλων | ESG & Συμπεριληπτική Ηγεσία | Κοινωνική Βιωσιμότητα στον Επιχειρηματικό Κόσμο

Στην Ελλάδα του 2025, η ζωή μιας τρανς γυναίκας και γενικότερα ενός τρανς/φυλοδιαφορετικού προσώπου, παραμένει μια πράξη αντίστασης και αγώνα. Καθημερινά καλούμαστε να αποδεικνύουμε την αλήθεια μας, την ανθρωπότητά μας. Από το σχολείο μέχρι την εργασία και την υγεία και από τη στέγη μέχρι και τη δικαιοσύνη, οι τρανς γυναίκες βιώνουμε συστηματικούς αποκλεισμούς. Και, ναι, ακόμα και μέσα σε φεμινιστικά κινήματα, ώ του θαύματος, πολλές φορές μας αντιμετωπίζουν ως απειλές.

Η κακοποίηση των τρανς προσώπων δεν έρχεται μόνο από την ακροδεξιά πολυκατοικία. Έρχεται και με τη μορφή ενός “φεμινιστικού” λόγου που δεν μας χωρά. Όταν το βιολογικό φύλο γίνεται φетиχοποιημένο κριτήριο για το ποια “δικαιούται” να είναι γυναίκα ή θηλυκότητα, εμείς οι τρανς γυναίκες μετατρέπομαστε σε στόχο. Ζούμε σε μια χώρα όπου η ρητορική μίσους και ο ρατσιστικός λόγος νομιμοποιούνται με το προσωπείο της “γνώμης” και της “άποψης”. Όπου οι επιθέσεις σε τρανς πρόσωπα δεν είναι ποτέ μεμονωμένα περιστατικά, αλλά κομμάτι ενός συστήματος που μας θέλει φιμωμένα, τρομαγμένα, αόρατα ή και νεκρά.

Όμως, είμαστε εδώ, υπάρχουμε, μιλάμε και διεκδικούμε. Οι ζωές μας έχουν αξία. Δεν ζητάμε απλώς αποδοχή. Απαιτούμε δικαιοσύνη, ισότητα και αξιοπρέπεια. Η ελευθερία της δημοκρατίας αν δεν είναι για κάθε ανθρώπινη ύπαρξη, τότε δεν υφίστανται για κανέναν άνθρωπο.

*Τα κείμενα δημοσιεύτηκαν πρώτη φορά στο site του Eteron στις 13 Ιουνίου του 2025

**TRANS
LIVES**

MATTER

«Διορία μισή
μέρα»:

Αστεγία ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και μια κοινοτική προσέγγιση

Θεοδόσης Γκελτής,
Επιστημονικός συνεργάτης
Orlando LGBTQ+, εκπαιδευτικός,
Υπ. Διδάκτορας Πανεπιστήμιο
Αιγαίου

Νάνσυ Παπαθανασίου,
Επιστημονικά συνυπεύθυνη
Orlando LGBTQ+, Δρ Κλινικής
Ψυχολογίας

Στα 17 μου, λοιπόν, με διώχνει ο πατέρας από το σπίτι. Με πήρε τηλέφωνο και μου είπε πως είμαι αδελφάρα και πρέπει να αλλάξω το όνομα μου. Τα κλασικά. Να ξεχάσω την οικογένειά μου. Μου δίνει διορία μισή μέρα. Ήταν βράδυ, μέχρι την επόμενη μέρα το πρωί έπρεπε να έχω μαζέψει τα πάντα και να φύγω. Αν δεν μαζέψω τα πράγματά μου και δεν φύγω, θα φάω ξύλο και θα πετάξουν τα πράγματά μου στα σκουπίδια. Βρήκα μια φίλη μου, μετέφερα όλα τα πράγματά μου εκεί. Πήγα στην φίλη μου, σε μια οικογένεια που ήταν η φίλη μου, τα τρία της αδέρφια, οπότε φαντάζεσαι... Ήμασταν οκτώ-εννέα άτομα σε ένα σπίτι. Δεν ήταν πολύ καλή κατάσταση. Ταλαιπωρήθηκα αρκετά.

Μάκης

Απλά ένιωθα ότι γερνάω απότομα...

Ιπποκράτης

Κάποτε πίστευα ότι η οικογένειά σου είναι ιερή, αλλά μετά κατάλαβα ότι δε συμβαίνει αυτό. Μπορεί να σκάψει τον ίδιο σου τον λάκκο και να σε σπρώξει εκεί.

Angel

Η σύνδεση αστεγίας και ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτοτήτων στην Ελλάδα είναι ελάχιστα μελετημένη, καθώς πρόκειται για έναν πληθυσμό εν πολλοίς αόρατο, ακόμη και μέσα στην ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα, κάτι που δεν έρχεται σε αντίθεση με τη συνολική αορατότητα των άστεγων ατόμων -δεν είναι τυχαίο που παρά την εκρηκτική αύξηση τους τα τελευταία χρόνια, το θέμα δεν καταλαμβάνει χώρο στον δημόσιο διάλογο. Στην περίπτωση των ΛΟΑΤΚΙ+ άστεγων ατόμων η μία αορατότητα πολλαπλασιάζει την άλλη, μαζί με την αμηχανία μιας ολοκληρωτικής αποτυχίας κάθε δομής και προστατευτικού θεσμού.

Είναι κοινός τόπος στην Ελλάδα ότι η οικογένεια (πυρηνική και ευρύτερη) έρχεται να καλύψει διαχρονικές ελλείψεις του κράτους: ότι οι συντάξεις θα αναπληρώσουν μισθούς που δεν ανταποκρίνονται στα κόστη ζωής, ότι το παιδικό δωμάτιο θα συνεχίσει να «φιλοξενεί» ενήλικα πια παιδιά. Ότι εκεί που δεν υπάρχουν πρωτοβάθμιες δομές φροντίδας και πρόληψης, θα φροντίσει η

οικογένεια να καλυφθούν οι ανάγκες. Κοινωνικά και πολιτισμικά, μαθαίνουμε και περιμένουμε ότι η οικογένεια θα είναι πάντα εκεί. Στην περίπτωση των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, η πραγματικότητα είναι αρκετά διαφορετική: η οικογένεια και το σπίτι δεν αποτελούν την αυτονόητη λύση ούτε έναν τόπο ασφάλειας, συχνά είναι ακριβώς το αντίθετο, γίνονται τόπος αποκλεισμού και ταπείνωσης, τόπος που το άτομο δε χωρά, τουλάχιστον όχι ολόκληρο. Υπάρχει ένα φάσμα ομο/αμφί/τρανσφοβίας που συντελεί στο να βρεθεί ένα νέο ΛΟΑΤΚΙ+ άτομο άστεγο: από το «όσο μένεις εδώ, θα κάνεις και θα είσαι όπως σου λέω» έως το «φύγε».

Σε κάθε περίπτωση, η παραμονή στο σπίτι δεν αποτελεί βιώσιμη επιλογή, καθώς συνοδεύεται από συναισθηματική ή και σωματική κακοποίηση. Με δεδομένη την απόλυτη έλλειψη συμπεριληπτικών και εξειδικευμένων υποστηρικτικών δομών, η αστεγία είναι μονόδρομος. Το σενάριο αυτό δυστυχώς εξακολουθεί να είναι πιο συνηθισμένο από όσο φανταζόμαστε, και πιθανά από όσο θα θέλαμε να πιστεύουμε και αποτελεί φόβο για κάθε νέο ΛΟΑΤΚΙ+ άτομο που σκέφτεται το coming out στην οικογένεια. Και ακριβώς επειδή είναι υπαρκτή πραγματικότητα, τα νέα ΛΟΑΤΚΙ+ άστεγα άτομα προέρχονται από κάθε κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο. Και βέβαια, η αστεγία δεν σηματοδοτεί μόνο την έλλειψη οικονομικών πόρων, αλλά και την αποκοπή από κάθε συναισθηματικά και ψυχολογικά υποστηρικτικό πλαίσιο, κάθε πιθανό ασφαλή χώρο. Αν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα μπορούν να βρίσκουν ασφαλείς χώρους σε ΛΟΑΤΚΙ+ μαγαζιά και οργανώσεις, τα άστεγα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε αυτά.

Οι αποκλεισμοί σπάνια είναι μονοδιάστατοι, συνήθως έρχονται σε μορφή χιονοστιβάδας. Η έλλειψη στέγης συνδέεται στενά με τις μειωμένες προοπτικές σπουδών και εργασίας. Αυτό είναι ακόμη πιο έντονο στην περίπτωση των τρανς ατόμων, της ομάδας που βιώνει τον πιο ακραίο αποκλεισμό και τις μεγαλύτερες δυσκολίες στέγασης. Τα εμπόδια είναι πολλά: η διαδικασία αλλαγής των νομικών εγγράφων (Νομική Αλλαγή Ταυτότητας Φύλου) γίνεται δικαστικά με ένα κόστος δικηγορικών αμοιβών που για ένα άτομο χωρίς εργασία είναι απροσπέλαστο. Και χωρίς αυτές τις αλλαγές στα επίσημα έγγραφα η εύρεση εργασίας και στέγης γίνεται σχεδόν αδύνατη.

Είναι προφανές και από τα ανωτέρω παραδείγματα ότι η αστεγία δημιουργεί ένα φαύλο κύκλο συνεχόμενων αποκλεισμών που δύσκολα μπορούν να σπάσουν. Η έλλειψη υποστηρικτικών πλαισίων και πόρων σημαίνει ότι η διαχείριση της αντιξοότητας θα συνδέεται συχνά με χρήση ψυχοτρόπων /τοξικών ουσιών και αλκοόλ, παροχή υπηρεσιών σεξ για επιβίωση (survival sex), οι επισφαλείς σεξουαλικές πρακτικές είναι συχνότερες σε σχέση με τους ετεροφυλόφιλους και cis ομηλικούς. Η ακραία περιθωριοποίηση που βιώνουν τα νέα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που στερούνται αξιοπρεπούς κατοίκησης τα ωθεί έξω από τα όρια της επίσημης οικονομίας, με την επισφάλεια και όλες τις συνέπειες σε σωματική και ψυχική υγεία που αυτό επιφέρει.

Η απουσία δομικών προστατευτικών πολιτικών εδώ είναι ηχηρή: η δημιουργία ξενώνα φιλοξενίας για άστεγα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα αποτελεί χρόνια και σταθερά ανεκπλήρωτη διεκδίκηση της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, όχι ως παρεχόμενη φιλανθρωπία προς τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, αλλά ως ένα έργο βασισμένο σε κοινοτικές αρχές, που θα αξιοποιεί την ενδοκοινωνική βιωμένη εμπειρία και επιστημονική γνώση και θα στοχεύει σε συνολική και ουσιαστική ενδυνάμωση και συμπερίληψη. Αυτό βέβαια σημαίνει ότι και η Πολιτεία θα αναγνωρίσει τις ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, θα συνομιλήσει ισότιμα με τη ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα, και θα αντιμετωπίσει τη συστημική ομο/αμφί/τρανσφοβία, που αφορά υπηρεσίες υγείας και ψυχικής υγείας, αλλά και το σύνολο του δημόσιου φορέα, και αντανakλά την ομο/αμφί/τρανσφοβία της κοινωνίας.

Στις παραδοσιακές μορφές αστεγίας, έρχεται να προστεθεί η πρόσφατη διαφαινόμενη στεγαστική κρίση, με τα ολοένα αυξανόμενα ενοίκια για ολοένα και λιγότερα ακίνητα εκτός βραχυχρόνιων μισθώσεων. Οι εξαγγελίες για άτοκα στεγαστικά δάνεια και επιδότηση ενοικίου αποτελούν την επιβράβευση μίας ετεροκανονικότητας που τελικά αφορά μόνο μέρος της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας (συχνά δε το μέρος αυτό με τα περισσότερα προνόμια συγκριτικά). Από τη μία πολλά ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα είναι δυνάμει πιο απελευθερωμένα από τη δόμηση μιας ετερό- και ομό-κανονικής σχέσης, και από την άλλη, η ομοφοβία μπορεί να λειτουργεί ανασταλτικά για τη σύναψη τέτοιων σχέσεων για όσα άτομα μπορεί να τις επιθυμούν.

Αν αυτή η εικόνα φαίνεται ζοφερή είναι γιατί όντως είναι. Αυτό δε σημαίνει ότι κάποια τουλάχιστον ΛΟΑΤΚΙ+ άστεγα άτομα (όπως και η ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα ιστορικά) δεν αναπτύσσουν τρόπους επιβίωσης, δεν αξιοποιούν τους όποιους διαθέσιμους πόρους, δεν βρίσκουν τρόπους να διαφύγουν από την αστεγία. Δεν έχει νόημα όμως να προτάξουμε εδώ τις εξαιρέσεις, τα άτομα αυτά που τα κατάφεραν μπροστά σε δυσκολίες ανυπέρβλητες· αυτά τα άτομα πάντα θα υπάρχουν, τις δικές τους ιστορίες συνήθως μαθαίνουμε. Η ουσία είναι μια συνολική αλλαγή πολιτικής που θα διασφαλίζει την ευζωία, και όχι απλά την επιβίωση, όλων και κυρίως αυτών που τώρα εξαφανίζονται μέσα στις ρωγμές ενός ανύπαρκτου συστήματος, των οποίων τις ιστορίες, τις ζωές και τους θανάτους ποτέ δε μαθαίνουμε. Και ακόμη περισσότερο, οφείλουμε να προσανατολιστούμε στη δημιουργία μίας πολιτικής με βάση την ενδυνάμωση κοινοτήτων συνολικά, και όχι τη φιλανθρωπία για τις λίγες, «τυχερές» εξαιρέσεις.

*Το κείμενο δημοσιεύτηκε πρώτη φορά στις 7 Ιουνίου του 2022 και υπάρχει ολόκληρο στο site του Eteron

**make it
make sense**

Άλκι Παπασταθόπουλος,
Σκηνοθέτης,
μέλος filmmakers4palestine

**make it
make sense**

Σκέφτομαι πως για πρώτη φορά στη ζωή μου, κι ασχολούμαι με το queer και το έμφυλο αρκετά χρόνια, βλέπω τις συζητήσεις γύρω από τα λωατκι δικαιώματα να καταλαμβάνουν τόσο χώρο στη δημόσια σφαίρα. Κι αναρωτιέμαι. Γιατί τώρα;

Διαβάζω μερικά από τα εκατοντάδες comments που δέχτηκα πρόσφατα ως non binary άτομο και μέλος του χερσαίου κονβόι ανθρωπιστικής βοήθειας προς τη Γάζα: “Πες στην Παλαιστίνη ότι είσαι ‘το’ άλκι και θα σε πετάνε απ’τις ταράτσες”, “Θα περάσεις καλά στη Γάζα κουνήστρα, θα σε γλεντάνε οι μουσουλμάνοι”, “πούστηδες στη γάζα - chicken to KFC”.

Είναι γεγονός ότι το “Ισραήλ” επενδύει άπειρα χρήματα σε καμπάνιες pinkwashing για να κατασκευάζει το σιωνιστικό κράτος ως μια LGBT+ Μέκκα, δικαιολογώντας έτσι (;) τα εγκλήματα πολέμου που διαπράττει. Αλλά πότε έφτασε ο μέσος ομοτρανοφοβικός Έλληνας να εργαλειοποιεί την queer χειραφέτηση για να κανονικοποιήσει την ισλαμοφοβία του; Make it make sense.

Μπαίνω στα apps να ξεχαστώ. Ένας κλασικός γκέι τύπος μου επιτίθεται επειδή έχω emoji σημαία Παλαιστίνης. Περνάω σχεδόν μία ώρα παλεύοντας να του αποδείξω ότι η προπαγάνδα που διασπείρει και τρέμει, βασίζεται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε κατασκευασμένα ψέματα. Όσα links και να στείλω όμως, αυτός συνεχίζει: “Μα τι δεν καταλαβαίνεις!? Αν πάμε στην Παλαιστίνη, ΘΑ ΜΑΣ ΣΚΟΤΩΣΟΥΝ!!!”.

Μου τελειώνουν τα links, μαζί και το φιλότιμο, κι αποφασίζω να πάω με αυτό που λέει. Και σκέφτομαι: οκέι, ας δεχτούμε για χάρη της κουβέντας ότι στην Παλαιστίνη μπορεί να μας σκοτώσουν. Με ποιο τρόπο αυτοί οι *ακραία ομοφοβικοί* Παλαιστίνιοι απειλούν τα δικαιώματα ενός γκέι ατόμου που ζει στην Ελλάδα; Κι ακόμα κι αν, σε ένα γιγάντιο λογικό άλμα, τα γκέι δικαιώματα όντως απειλούνταν, αυτό με ποιο τρόπο καθιστά τη δολοφονία 21.302 παιδιών στη Γάζα δικαιολογημένη; Πως έφτασε η σεξουαλική επιθυμία ενός δυτικού λευκού άντρα να μπαίνει αυτονόητα τόσο πάνω από το δικαίωμα στην ανθρώπινη ζωή;

Του το λέω. Μου λέει: “ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ ΕΧΕΙ ΓΚΕΙ!! ΑΥΤΟΙ ΔΕ ΣΕ ΝΟΙΑΖΟΥΝ;;!” . Του λέω πως τους γκέι στην Παλαιστίνη τους σκοτώνουν οι βόμβες του Ισραήλ κι όχι η ομοφοβία. ΜΠΛΟΚ.

Θυμάμαι την Angela Davis που γράφει για το μύθο του μαύρου βιαστή. Εξηγεί πώς οι μετεμφυλιακές ΗΠΑ, κατηγορήσαν ψευδώς εκατοντάδες μαύρους άντρες ως βιαστές λευκών γυναικών, και με πρόσχημα την δήθεν αυτή ασφάλεια των γυναικών της Αμερικής, νομιμοποιήθηκαν χιλιάδες λιντσαρίσματα και θανατικές ποινές εις βάρος της αφροαμερικανικής κοινότητας. Εκατό και χρόνια μετά, το Ισραήλ, με τη Δύση να σιγοντάρει παραδίπλα, χρησιμοποιεί ένα παρόμοιο playbook για να νομιμοποιήσει μια γενοκτονία. Απλά όπου μαύρος, βάλε Παλαιστίνιος, όπου λευκή γυναίκα, βάλε λευκό queer,κοκ.

**Βγαίνω να περπατήσω και κάνω μια προσευχή -
υπόσχεση στον εαυτό μου και στις φίλες μου - not in
our name, το κουιρνες μας και οι ταυτότητες μας να
μη γίνουν ποτέ εργαλεία γενοκτονίας, μονάχα οργής κι
αγάπης μέχρι η Παλαιστίνη να είναι ελεύθερη, από το
ποτάμι μέχρι τη θάλασσα.**

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ